

क्र.सो.सी.आर-१४०४/प्र.क्र. २५९/२-स.,
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- ०३ ऑगस्ट, २००४.

विषय :-महाराष्ट्र सहकारी संस्थांचे अधिनियम, १९६० मधील
कलम ४४-अ खालील तरतुदीनुसार (मुद्दलापेक्षा जादा
व्याज न घेणेबद्दल) कडक अंमलबजावणी करण्याच्या
अनुषंगाने महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६०
चे कलम ७९ (ओ) अन्वये द्यावयाचे निर्देश.

निर्देश

महाराष्ट्र
सहकारी संस्था
अधिनियम,
१९६०

ज्याअर्थी, महाराष्ट्र सहकारी महाराष्ट्र सहकारी संस्थांचे अधिनियम, १९६० मधील कलम ४४-अ प्रमाणे कर्जदार सभासदाने जेवढ्या रकमेचे कर्ज घेतले आहे (मुद्दल) तेवढेच व्याज त्यांच्याकडून वसूल करणे अपेक्षित आहे. तथापी, सहकारी संस्थांमध्ये (प्राथमिक कृषि पत पुरवठा संस्थांमध्ये व जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांमध्ये) कर्जदार सभासदाकडून मुद्दलापेक्षा जास्त रकमेचे व्याज वसूल केले जाते असं निदर्शनास आलेले आहे. तसेच कर्जाची वसुली करताना सहकारी संस्थांमध्ये सभासदाकडून भरणा केलेली रक्कम प्रथम व्याजाच्या खाती वळती केली जाते व त्यामुळे त्याची मुद्दल रक्कम तशीच रहाते व त्यावरील व्याजाचा बोजा वाढतच जातो व त्यामुळे शेतकरी सभासदांवर अन्याय होतो. ही बाब लक्षात घेता महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० मधील कलम ४४-अ मधील तरतुदीचा विचार करणे आवश्यक आहे,

ज्याअर्थी, या कलनामध्ये खालीलप्रमाणे तरतुद आहे :-

"कोणत्याही करारामध्ये किंवा त्या त्या वेळी अमलात असलेल्या कोणत्याही कायदयामध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी शिखादी संस्था (सहकारी बँक धरून परंतु भूविकास बँक वगळून) जास्तीत जास्त १५ वर्ष इतक्या मुदतीसाठी (सदस्य संस्था धरून) कोणत्याही सदस्यास तिने दिलेल्या कोणत्याही कर्जाच्या (नव्वसत कर्ज धरून परंतु पाटबंधारे किंवा कृषि विकास प्रयोजनासाठी असलेली विध्वं मुदतीचे कर्ज किंवा कृषितर व वाणिज्यित प्रयोजनासाठी ३०००/- रुपयावरून अधिक रकमेची कर्ज वगळून) संबंधात मग असे कर्ज महाराष्ट्र सहकारी संस्था (दुसरी सुधारणा) अधिनियम १९८५ च्या प्रारंभापूर्वी किंवा प्रारंभानंतर देण्यात आलेली असो

व्याजपोटी कर्जाच्या मुद्दल रकमेपेक्षा अधिक मोठी रक्कम कोणत्याही रितीने वसूल करणार नाही.

त्याअर्थी, आता महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० च्या कलम ७१-अे अन्वये प्राप्त झालेल्या अधिकाऱानुसार सर्व जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका/प्राथमिक कृषि पतपुरवठा सहकारी संस्था यांना असे निर्देश देण्यात येत आहेत की, महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० मधील कलम ७४-अे च्या तरतुदीनुसार कोणत्याही परिस्थितीत मुद्दलापेक्षा जादा व्याज देण्यात येऊ नये.

या निर्देशाच्या अनुषंगाने व करमणाच्या जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका, प्राथमिक कृषि पतपुरवठा संस्था, महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० मधील तरतुदीनुसार कारवाईस पात्र ठरतील.

व्ही० रामणि
(वी. रामणि)

सचिव (सहकार व प्रणत)

सहकार, प्रणत व वस्तुसंयोग विभाग.

प्रत माहिती व योग्य त्या कार्यवाहीसाठी -

- १) सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २) विभागीय सह निबंधक सहकारी संस्था (नदी).
- ३) जिल्हा उप निबंधक सहकारी संस्था. (सर्व).
- ४) राज्यव्यवस्थापक/व्यवस्थापक, जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक म. (सर्व).
- ५) कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक लि. मुंबई.
- ६) राज्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा वस्तुसंयोग संघ (सर्व).

निबंध नक्की २-स